

Amtmændenes alsidige arbejde

Foredrag
v/ cand.mag. Torben Albret Kristensen

Trekantområdets Slægtshistoriske Forening
9. februar 2026

www.torbenalbret.dk

Hvad skal der ske?

- Redegørelse for begreberne Amt, Amtstue, Amtmand og Amtsforvalter
- Kort historisk gennemgang 1660/62-1970
- Amtmændenes opgaver i hovedtræk
- Pause
- Detaljeret gennemgang af amtmændenes opgaver
- Hvor finder vi det?
- Spørgsmål

Begreber

- Amt/ stiftamt
- Amtmand/ stiftamtmand
- Amtmandskab

- Amtsforvaltning

Over-øvrigheden

- Amtstue
- Amtsskriver/ amtsforvalter

- Amtsråd
- Amtskommune

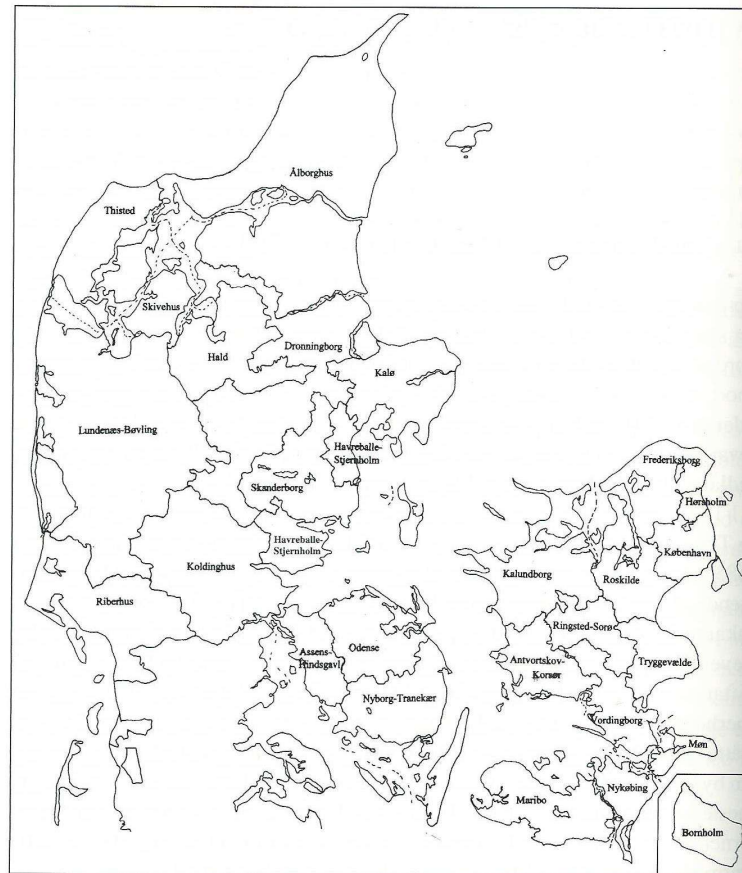
Amtskontoret i Ringkøbing
Foto: Andreas C. Beiter/ Ringkøbing Lokalhistoriske Arkiv

Udviklingen 1660-1970

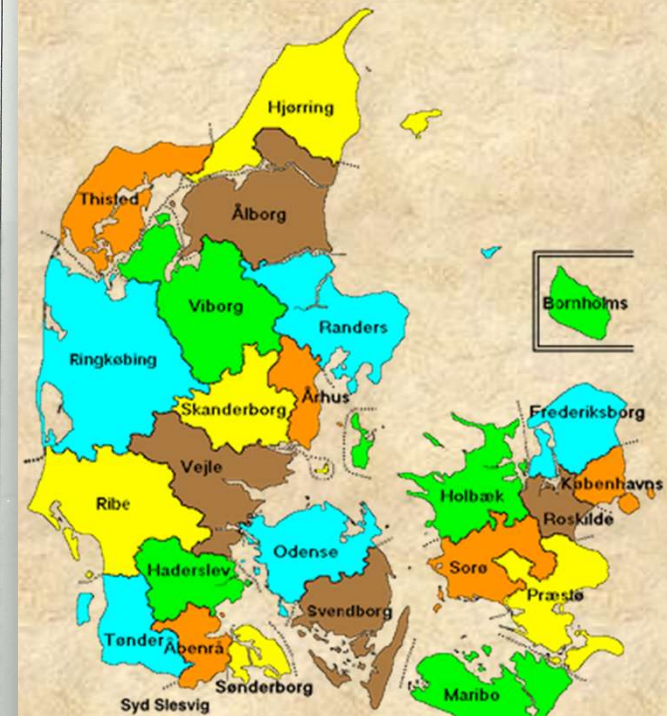

- 1660-1662: Fra len til amter
(55 len og 6 stifter)
- 1671-1674: Nyordning og nye len
- 1793-1809: 1. amtsreform
(19-22 amter og 7-10 stifter)
- 1792-1827: Flere beføjelser
- 1841-1868: Amtsråd og færre beføjelser
- 1970: 2. amtsreform (14 amtskommuner)

Amterne 1662, 1750 og 1950

Figur 6. Danmarks amter 1750

Herred(er)	Len 1660	Stift- amt	Amt/amtmandskab(er) før amtsreformen 1793	Amt(er) efter amtsreformen		
Købstæderne Ribe og Varde samt Esbjerg (fra 1899)	Udenfor lens- inddelingen	Ribe <u>Stiftamt</u> 1660-1796		Ribe (Stift)amt 1796-1867	Ribe (Stift)amt 1867-1970 (inkl. de slesvigske dele af Ribe Herred)	
Gørding, Malt, Skads, Vester Horne og Ribe samt øerne Fanø og Mandø og enklaverne i Farup, Hjortlund og Kalvslund Sogne	Riberhus	Ribe				
Enklaverne i Tønder og Løgumkloster Amter (Lø Herred og Ballum Birk) samt del af Rømø			Riberhus Amt 1660-1796		Tønder Kreds 1867-1920	Tønder Amt 1920-1970
Enklaverne syd for den nuværende grænse inkl. øerne Jordsand og <u>Amrum</u> samt dele af <u>Sild</u> og <u>Føhr</u>						Sydtønder Kreds 1920-
Enklaverne i Haderslev Amt (bortset fra Farup, Hjortlund og Kalvslund Sogne)					Haderslev Kreds 1867-1920	Haderslev Amt 1920-1970
Andst og Slaugs	Koldinghus				Vejle Amt 1796- 1799	Ribe (Stift)amt 1799-1970
Brusk, Holmans, Jerlev, Tørrild, Elbo og Nørvang			Koldinghus Amt 1660-1796	Vejle Amt 1796-1970 (fra 1867 inklusive 8 sogne fra Tyrstrup Herred i Haderslev Amt – se Sønderjylland)		
Købstæderne Fredericia, Kolding og Vejle	Udenfor lens- inddelingen	Ribe <u>Stiftamt</u> 1660-1796				

Herred(er)	Len 1660	Stift- amt	Amt/amtmandskab(er) før amtsreformen 1793			Amt(er) efter amtsreformen							
Købstæderne Hobro og Mariager		Aarhus Stiftamt	1660-1794			Randers Amt 1794-1970							
Onsild	Mariager Kloster	Aarhus	Mariager Kloster Amt 1660-1664	Dronningborg Amt 1664-1716	Dronningborg, Silkeborg og Mariager Amter 1716-1793/94	Aalborg (Stift)amt 1793-1970							
Gislum		Viborg				Viborg (Stift)amt 1794-1970							
Lysgård	Silkeborg	Aarhus	Silkeborg Amt 1660-1671	Silkeborg -Mariager Amter 1671-1716		Skanderborg- Aakær Amter 1794-1799	Aarhus (Stift)amt 1799-1821	Viborg (Stift)amt 1821-1970					
Hids							Aarhus (Stift)amt 1799-1824	Skanderborg Amt 1824-1867	Aarhus (Stift)amt 1867-1950	Skanderborg Amt 1950-1970			
Del af Gjern (Linå, Tvillum, Skannerup, Gjern, Skorup, Søby, Sporup, Voldby og Hammel sogne)										Ringkøbing A. 1794-1821	Aarhus (Stift)amt 1821-1824		
Vrads										Randers Amt 1794-1970			
Gerlev, Nørhald, Rougsø og Støvring	Dronningborg		Dronningborg Amt 1660-1716			Viborg (Stift)amt 1794-1970							
Houlbjerg og Sønderlyng						Havreballegård-Stjernholm Amter 1794-1799		Randers Amt 1799-1970					
Galten													
Købstæderne Randers, Grenaa og Ebeltoft	Udenfor lensinddelingen	Aarhus Stiftamt	1660-1794			Randers Amt 1794-1970							
Sønderhald, Djurs Nørre og Sønder, Mols og Øster Lisbjerg samt øen Anholt	Kalø	Aarhus	Kalø Amt 1660-1671	Havreballegård, Stjernholm og Kalø Amter 1671-1683	Kalø Amt 1683-1794								
Købstaden Aarhus	Udenfor lensinddelingen	Aarhus Stiftamt	1660-1802			Aarhus (Stift)amt 1799/1802-1970							
Hasle, Ning og Vester Lisbjerg samt øen Tunø	Havreballegård (Aarhusgård)	Aarhus	Havreballegård Amt 1660-1671	Havreballegård, Stjernholm og Kalø Amter 1671-1683	Havreballegård, Stjernholm Amter 1683-1799								
Bjerre og Hatting	Stjernholm		Stjernholm Amt 1660-1671			Veje Amt 1799-1970							
Nim (inkl. Endelave fra 1838)													
Købstæderne Skanderborg og Horsens samt Silkeborg (fra 1900)	Udenfor lensinddelingen	Aarhus Stiftamt	1660-1802			Aarhus (Stift)amt 1799/1802-1824	Skanderborg Amt 1824-1867	Aarhus (Stift)amt 1867-1942	Skanderborg Amt 1942-1970				
Hjelmslev, Vør, Tyrsting og en del af Gjern (Alling, Tulstrup, Låsby, Dallerup og Røgen sogne)	Skanderborg	Aarhus	Skanderborg Amt 1660-1661	Skanderborg-Aakær Amter 1661-1799									
Sabro og Framlev			Aarhus (Stift)amt 1799-1970										

Godser med amtsbeføjelser

Sjælland:

- Samsø (1677)
- Holsteinborg (1708)
- Ledreborg (1746)
- Bregentved (1750)
- Vallø (1754?)
- Løvenborg (1773)
- Frederiksværk (1837?)

Lolland-Falster:

- Juellinge (1672)
- Knuthenborg (1714)
- Christiansæde (1729)
- Christiansholm (1734)
- Guldborgland (1784)

Jylland:

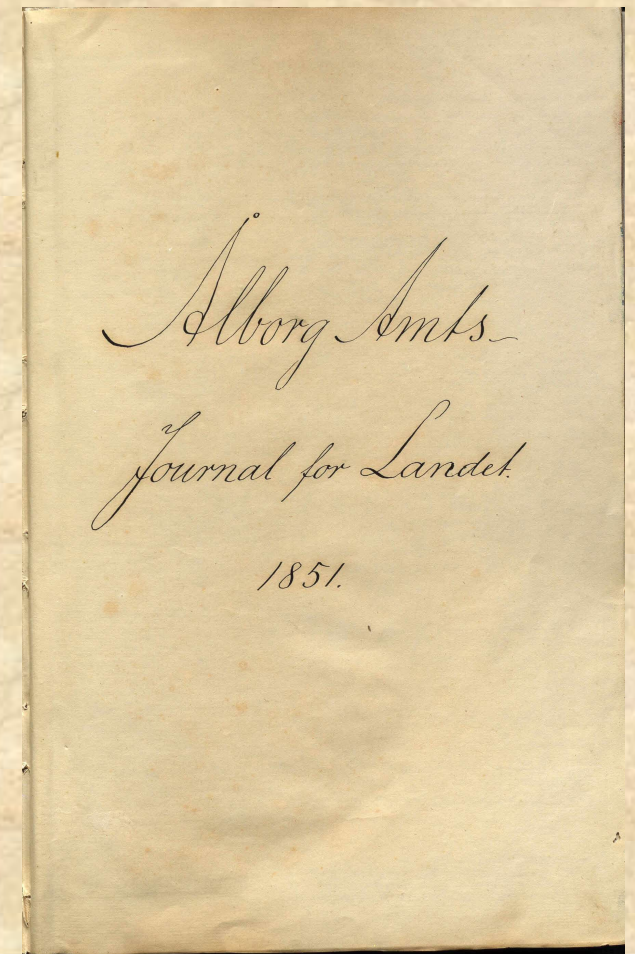
- Frijsenborg (1672)
- Vilhelmsborg (1673)

Fyn:

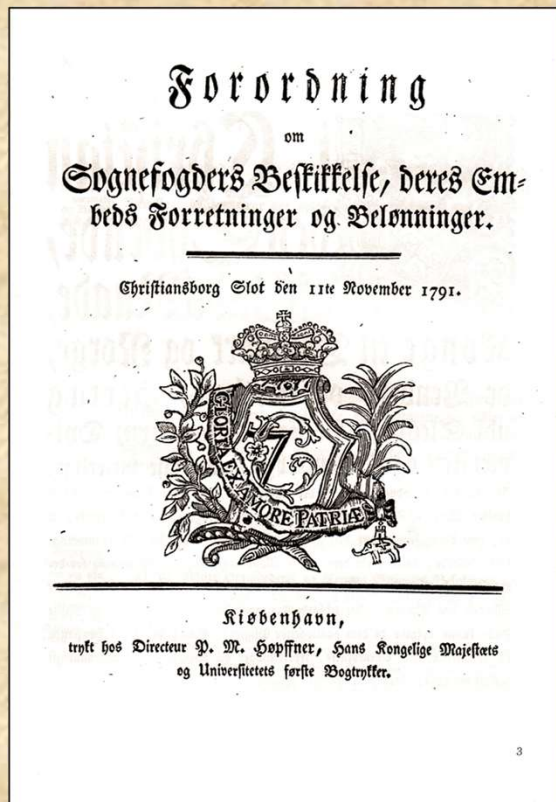
- Brahetrolleborg (1672)
- Holckenhavn (1672)
- Langeland (1672)
- Wedellsborg (1672)
- Scheelenborg (1680)
- Gyldensten (1720)
- Holstenshus (1779)
- Lehn (1784)
- Muckadell (1784)
- Brahesminde (1798)

Amtmændenes opgaver

- Indberetninger til centraladministrationen
- Ekspeditionskontor for samme
- Udstedelse af bevillinger
- Tilsynsopgaver
- Overpolitiret/ forligsmægler
- Skifteforvaltning
- Udskrivningsvæsen
- mm.

Ekspeditionskontor

- Indberetninger/ relationer
- Forordninger og reskripter
- Ansøgninger og bevillinger
- Supplikker

Tilsynsopgaver

- Veje og broer
- Skove og kyster
- Vandløb
- Fattigvæsen
- Skolevæsen
- Retsvæsen
- Politivæsen
- Sundhedsvæsen

- Kirker og præster
- Købstæder og sognekommuner

Retspleje

- Dommer i Tamperretten 1660-1797
- Overpolitiret 1791-1849
- Forligsmægler 1795-1857
- Familieretlige opgaver

Skifteforvaltning på landet 1671-1793/1850

- Godsejere
- Selvejere
- Embedsmænd
- Indsiddere
- Aftægtsfolk

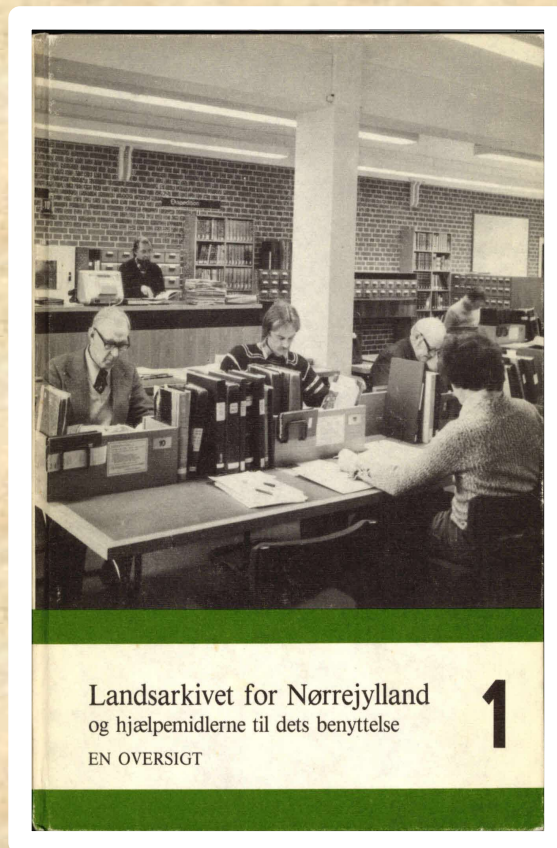

Diverse øvrige opgaver

- Brandforsikring på landet
1792-1800
- Landvæsens-kommissionerne
- Hoveriafløsning
1788-1802
- Befalingsmand for
Kystmilitzen
1808-1814
- Beskikkelse af sognefogeder,
brandfogeder, vandsynsmænd
m.fl.

Hvor finder vi det?

- www.digdag.dk
- Arkivalieronline
- Guider og registreringer
- Daisy

Digdag.dk

Almindeligt kort ↗

Tid: 1758 02 08

Administrativ inddeling:

- Kommunal
- Amtslig/regional
- Kirkelig
- Retslig
- Geografisk
- Politivæsen
- Øvrige

Der vises administrativ inddeling: Amtslig/regional

1700 1758 1800 1900 2000

Almindeligt kort

Til søgning

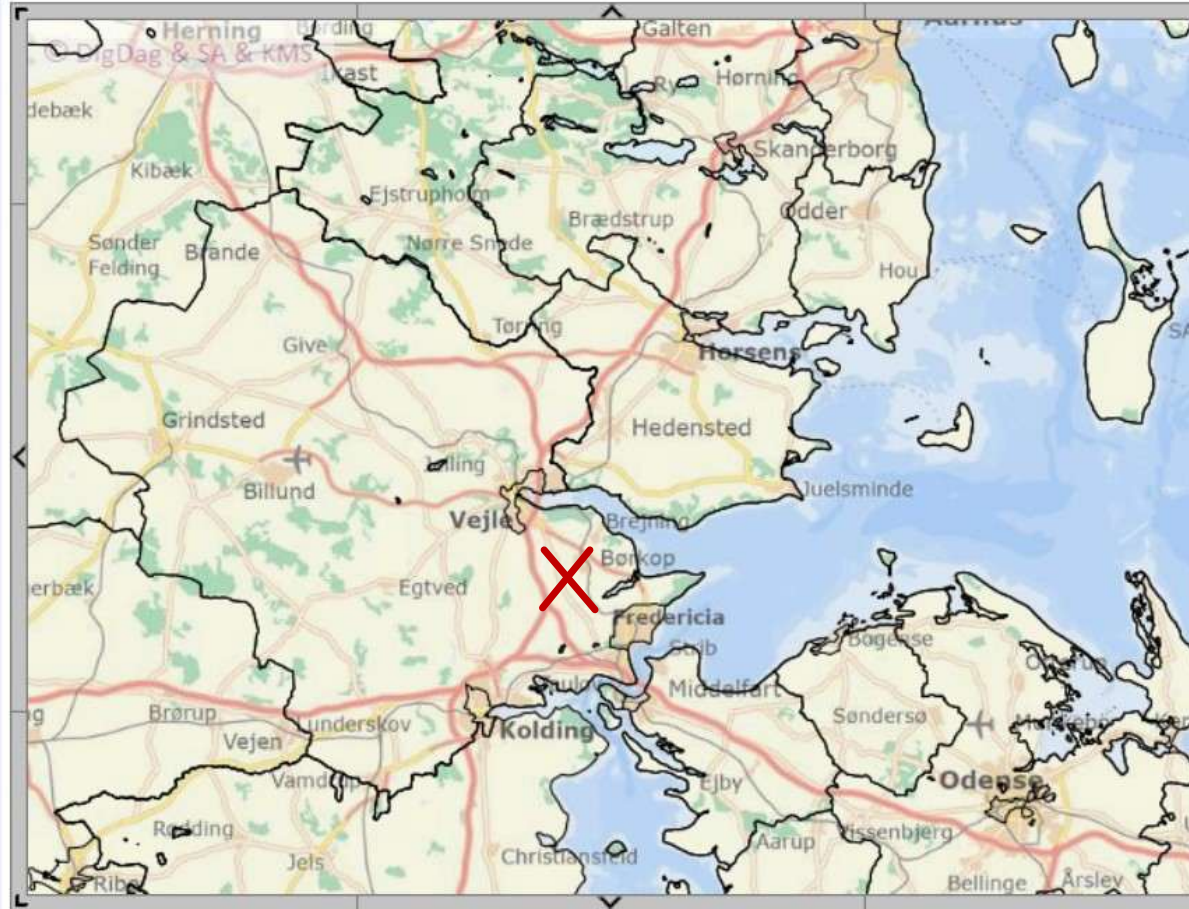
Der vises administrativ inddeling: Amtslig/regional

[Koldinghus Amt](#)

1752-01-01 - 1791-07-02

[Ribe Stiftamt](#)

1750-12-31 - 1791-07-02

1700

1758

1800

1900

2000

Arkivalieronline

[Arkivalieronline](#) | [Kirkebøger](#) | [Folketællinger](#) | [Lægdsruller](#) | [Skifter](#) | [Dansk Demografisk Database](#)

Rigsarkivet
Søg i samlingerne

Arkivalier og datasæt

Afskrifter af arkivalier

Home
/ Arkivalieronline

Mest benyttede temaer

Temaer A-K

— Temaer L-Å

Registraturer og vejledninger

Betingelser for download

Flere muligheder

Temaer L-Å

Lokaladministrationen

Arkivalier fra købstæder, magistrater, sønderjyske lokalarkiver samt landråder i Sønderjylland.

→

Ostindisk og Asiatisk Kompagni

Arkivalier fra og om Trankebar i Indien, vedrørende bl.a. handel, søfart, administration, politik og økonomi.

→

Lokaladministrationen

Her finder du kilder, som vedrører lokaladministrationens historie. [Tilmeld dig Arkivalieronline's nyhedsbrev.](#) [Se kommende digitaliseringer på Arkivalieronline.](#)

Navn	Beskrivelse	Læs mere om
Aabenraa købstad	Her kan du finde oplysninger om hele byens offentlige liv, bl.a. om byens forfatning, borgerskaber, embeds- og tjenestefolk, justits- og politisager, finansvæsen, bygnings- og vejsager, post, told, søfart, handels- og næringssager, militærsager, kirker, skoler, fattigvæsen m.m.	
Aarhus Købstad	Diverse protokoller fra den Aarhus' Rådstue samt Købstad. Endvidere arkivalier (primært forhandlingsprotokoller) fra de omkringliggende sognekommuner, der i 1960'erne og indtil kommunalreformen i 1970 indgik i Aarhus Kommune.	
Amter og len	Journaler, alimentationsjournaler, kopibøger, skifter, regnskaber og meget andet fra en række amtsarkiver. I journalerne finder du de oplysninger om journalnummer m.v., som skal bruges til at bestille selve sagen frem til brug på læsesalen.	
Amtstuer	Her finder du regnskaber, matrikler, skattesager, jordbøger og andet. Det meste vedrører amternes økonomi, men der er også andet, f.eks. skifter.	
De sønderjyske fyrstearkiver	Indeholder en samling af fyrstearkiver med tilknytning til Sønderjylland/Slesvig. Samlingen indeholder meget lokalhistorisk stof til Sønderjyllands historie, men også til Danmarkshistorien, hvor de sønderjyske fyrster ofte spillede en central rolle. I samlingerne kan man finde fyrstehusenes korrespondance, sager om grænsestridigheder, regnskaber, oppebørselslister, domme, sager om embedsmænd, kirke- og skolesager med meget mere.	Læs her
Haderslev købstad	Her kan du finde oplysninger om hele byens offentlige liv, bl.a. om byens forfatning, borgerskaber, embeds- og tjenestefolk, justits- og politisager, finansvæsen, bygnings- og vejsager, post, told, søfart, handels- og næringssager, militærsager, kirker, skoler, fattigvæsen m.m.	
Kommuner på landet	Her finder du mange forskellige kommunale arkivalier. Samlingen er endnu ikke så stor, men mere vil	

Her finder du kilder, som vedrører lokaladministrationens historie.

[Tilmeld dig Arkivalieronline's nyhedsbrev.](#)

[Se kommende digitaliseringer på Arkivalieronline.](#)

Information

[Privatlivspolitik](#)

[Cookiepolitik](#)

[Tilgængelighedserklæring](#)

Koldinghus Amt	Brandtaksationsforretninger (1769 - 1800)	
Koldinghus Amt	Brudstykke af skifteakt, boet efter krigskommissær N. Nissen (1717 - 1717)	
Koldinghus Amt	Dokumenter vedr. kommission ang. en trætte mellem borgerne i Vejle og bønderne i Svinholt by (1744 - 1747)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Dokumenter vedr. sagen mod grænsekontrollører (1787 - 1789)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Ekstrakter af landmålingsforretningerne (1760 - 1760)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Forhandlingsprotokol for kommission vedr. grænsekontrollører (1787 - 1789)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Inddelingsprotokol over landeveje fra købstad til købstad (1773 - 1777)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Indholdsfortegnelse til skiftebreve II (1742 - 1775)	
Koldinghus Amt	Indkomne breve (1676 - 1796)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Journal over indberettede dødsfald til skifters holdelse (1774 - 1787)	
Koldinghus Amt	Kommissionsdom ang. en trætte mellem borgerne i Vejle og bønderne i Svinholt by om en mark (1744 - 1747)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Kommissionsforretning ang. sognefogedernes bestemmelse (1792 - 1792)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Konceptskifte med bilag (1698 - 1771)	
Koldinghus Amt	Konceptskifter med bilag II (1771 - 1793)	Ny Scanning i farver
Koldinghus Amt	Konceptskifter med bilag II (1771 - 1793)	
Koldinghus Amt	Kopi af Koldighus amts herregårde og bønders beskrivelse (1785 - 1785)	Ny Scanning i farver

Amtsjournalerne

Vejle Amt	Oversigt over faderskabssager - Skanderborg Amt (1804 - 1970)
Vejle Amt	Oversigt over faderskabssager - Vejle Amt (1797 - 1969)
Vejle Amt	Oversigt over journalgrupper - Skanderborg Amt (1795 - 1970)
Vejle Amt	Oversigt over journalgrupper - Vejle Amt (1797 - 1970)

Vejle amtsjournalers hovedgrupper:

(omkring 1853)

- A. Skifte- og overformynderivæsen.
- B. Justitssager.
- C. Embedsmænd og beneficerede sager.
- D. Politisager.
- E. Købstadssager.
- F. Justitskassen.
- G. Indkvarteringsvæsenet.
- H. Vej og brossager.
- I. Lægsvæsen og militærsager.
- K. Brandvæsenet på landet.
- L. Hoer, lejermål, separation, skilsmisse og alimentationssager.
- M. Hegns og vandafledningssager.
- N. Skov-, land-, jagt- og udstykningsvæsen.
- O. Kirke og tiendevæsen.
- P. Kommunesager på landet og fattigsager.
- Q. Skattevæsen, amtsstue, ægtvæsen og stempelsager.
- R. Bevillinger og benådnings.
- S. Skolevæsenet.
- T. Medicinal-, læge- og jordemodersager.
- U. Indberetninger.
- V. Offentlige lån og renter.

Daisy

Arkivalieronline | Kirkebøger | Folketællinger | Lægdsruller | Skifter | Dansk Demografisk Database

Rigsarkivet

Søg i samlingerne

Arkivalier og datasæt

Afskrifter af arkivalier

Beskrivelse af arkivmaterialer

Søg i noter, beskrivelser, arkivskaber, arkivserie

Periode

Fra år

1796

Arkivskabers navn

Koldinghus Amt

Arkivmaterialets titel

Søg på titel på register, journal, protokol

Tilgængeligt online

Eksakt match

Nulstil

Søg Q

8 resultater

20 per side ▾

Arkivskaber a→å ▾

🔍 Skjul filtre

- Arkivskaber Arkivserie

Jægermesterchargen for Haderslev og Koldinghus amter samt Als **2 arkivserier ud af 3**
1675 – 1800 →
- Arkivskaber Arkivserie

Koldinghus Amt **115 arkivserier ud af 116**
1660 – 1796 →
- Arkivskaber Arkivserie

Koldinghus Amts Forligskommission **2 arkivserier**
1795 – 1796 →
- Arkivskaber Arkivserie

Koldinghus Amts Landvæsenskommission **4 arkivserier**
1761 – 1796 →
- Arkivskaber Arkivserie

Overførster- og Vildtmesterembedet for Haderslev og Koldinghus amter **1 arkivserie**
1675 – 1737 →
- Arkivskaber Arkivserie

Overførster- og Vildtmesterembedet for **4 arkivserier**
1736 – 1787

Filtrer efter

Tilgængelighed ▾

Online

Resultattype ▾

Arkivskaber

Arkivserie

Format ▾

Papir

Digitalt skabt

↑ Til toppen

[Log ind](#)[Ny bruger?](#)[SØG OG BESTIL](#)[Søg efter arkivalier](#)[HJÆLP TIL SØG OG BESTIL](#)[Om arkivalierne](#)[Sådan søger du](#)[Sådan bestiller du](#)[Tips til søgning](#)[Ordforklaring](#)[Andre søgemuligheder](#)

INFORMATION

[Privatlivspolitik](#)[Cooklepolitik](#)[Tilgængelighedserklæring](#)

Arkivskaber:

Koldinghus Amt

Fra	Til	Officielle navne
1660	1796	Koldinghus Amt

Læs mere om [arkivskaberen](#)

Fra ?	Til	Arkivserier ?
1774	1792	Akter og domme i publiqve og private sager
1777	1792	Ang. jordemødre
1773	1779	Beregninger over udskiftninger
1769	1800	Brandtaksationsforretninger
1738	1764	Breve ang. kirkerne, skolerne og kolonierne på heden
1747	1763	Breve ang. kvægsygdom, fællesskabet og landevejene
1689	1763	Breve ang. skov- og jagtsessionen
1773	1796	Breve fra det danske kancelli
1773	1792	Breve fra det vestindiske-guineiske rentekammer
1747	1796	Breve fra forskellige kollegier
1747	1796	Breve fra forskellige kollegier og direktioner
1774	1792	Breve fra generallandøkonomi- og kommercekollegiet
1778	1790	Breve fra kvægsygekommissionen
1689	1763	Breve og dokumenter ang. skov- og jagtsager
1717	1717	Brudstykke af skifteakt, boet efter krigskommissær N. Nissen
1774	1793	Cirkulærer til proprietærer og sognefogeder
1780	1780	Coldinghuus amtes omstendigheder af Hans de Hofman
1794	1795	Delinkvent, vej- og bropengeregnskaber
1693	1765	Diverse dokumenter
1737	1795	Diverse dokumenter ang. overformynderivæsnet
1775	1792	Dokumenter ang. vejarbejdet og landevejenes inddeling
1792	1792	Dokumenter og ruller ang. søndrulleringen
1774	1792	Dokumenter og ruller landmilitsten angående
1794	1796	Dokumenter til forligsprotokoller
1744	1747	Dokumenter vedr. kommission ang. en trætte mellem borgerne i Vejle og bønderne i Svinholt by
1787	1789	Dokumenter vedr. sagen mod grænsekontrollører
1759	1759	Ekstrakt af landmålingsforretningerne over Andekjær by
1698	1698	Ekstrakt af markbogen ang. Erritø bys og Hjarup kirkes jorder
1760	1760	Ekstrakter af landmålingsforretningerne
1772	1773	Ekstraskatskommissionens dokumenter
1713	1713	Evaluations

Ny søgning

~ Tak for i dag ~

Torben Albret Kristensen
Enghavevej 16, Næstved By
4700 Næstved

20287611

torbenalbret@gmail.com

www.torbenalbret.dk

www.facebook.com/torben.tkak.dk

